

Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021

Hunan Asesiad Cyngor Gwynedd 2023/24

Cefndir a Chyflwyniad

Dyma'r trydydd hunanasesiad i Gyngor Gwynedd ei gynnal dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Mae'r Ddeddf yn ei wneud yn ofynnol i bob Cyngor yng Nghymru adolygu'n barhaus i ba raddau y mae'n bodloni'r 'gofynion perfformiad', hynny yw i ba raddau:-

- i. y mae'n arfer ei swyddogaethau yn effeithiol;
- ii. y mae'n defnyddio ei adnoddau yn ddarbodus, yn effeithiol ac yn effeithlon;
- iii. y mae gan y Cyngor drefniadau llywodraethu effeithiol ar waith i sicrhau gofynion perfformiad i. a ii.

Bwriad y broses hunanasesu yw annog gonestrwydd, gwrthrychedd a thryloywder ynghylch perfformiad a llywodraethu'r Cyngor, gan gynnwys ei gydberthnasau allweddol rhwng arweinwyr gwleidyddol a swyddogion a'r ffordd y maent yn cael eu rheoli. Byddai dull gweithredu effeithiol yn cael ei berchenogi a'i arwain ar lefel strategol, ond byddai hefyd yn cynnwys aelodau a swyddogion ar bob lefel o'r sefydliad ac amrywiaeth o bobl ar draws cymunedau a phartneriaid.

Er bod y ddyletswydd hon yn un eithaf newydd, mae'r Cyngor eisoes yn paratoi nifer o ddogfennau sy'n cynnwys y math o wybodaeth sy'n ddisgwyliedig i ni ei gynnwys o fewn yr hunan asesiad. Mae hyn yn cynnwys dogfennau megis adroddiadau blynyddol Perfformiad, Cydraddoldeb, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, Datganiad Cyfrifon Blynyddol a'r Datganiad Llywodraethu. Y Grŵp Llywodraethu, sy'n cynnwys swyddogion megis y Cyfarwyddwr Corfforaethol, Pennaeth Cyllid, Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol a'r Pennaeth Gwasanaeth Cyfreithiol ymysg eraill, sydd wedi arwain/cymryd trosolwg o'r gwaith hyn o fewn y Cyngor. Bwriad hyn yw sicrhau fod y gwaith yn cael ei berchnogi a'i arwain ar lefel strategol.

Yn y gorffennol mae ein trefniadau adrodd ar berfformiad wedi bod yn canolbwyntio ar gynnydd prosiectau o dan ein blaenoriaethau gwella ynghyd â pherfformiad gwaith dydd i ddydd Gwasanaethau ac Adrannau o fewn y Cyngor. Ceir copi o Adroddiadau Perfformiad Blynyddol y Cyngor ar wefan y Cyngor [yma](#).

Eleni, fel y llynedd, rydym wedi integreiddio'r gwaith gyda threfniadau herio a chefnogi perfformiad y Cyngor gan gynnwys yr hunanasesiad o fewn yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol fel bod yr holl wybodaeth o fewn yr un ddogfen.

Mae'r ddogfen hon yn grynodedd lefel uchel o hunan asesiad strategol o berfformiad y Cyngor yn ystod 2023/24 gyda'r canlyniadau yn seiliedig ar dystiolaeth o'r dogfennau a nodir uchod. Cynhelir cyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad ar lefel Adrannol bob yn ail fis sy'n edrych ar gynnydd prosiectau blaenoriaeth, perfformiad gwasanaethau a'r ymateb i'r prif

risgiau o fewn y Gofrestr Risg Corfforaethol. Mae'r wybodaeth wedyn yn bwydo i mewn i adroddiadau perfformiad rheolaidd a gyflwynir gan bob Aelod Cabinet yn ystod y flwyddyn ynghyd ac Adroddiad Perfformiad Blynyddol ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Mae'r ddogfen yn cynnwys asesiad o'n trefniadau llywodraethu gan ddefnyddio'r saith maes corfforaethol sy'n gyffredin i drefniadau llywodraethu corfforaethol cyrff cyhoeddus, fel yr awgrymir o fewn canllawiau statudol Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, gan ymateb i'r 3 gofyniad perfformiad y disgwylir i Gyngorau ymateb iddynt fel rhan o'r hunanasesiad. Rydym hefyd wedi ystyried y fethodoleg ddrafft a gyhoeddwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ar gyfer Aseidiadau Panel wrth baratoi'r hunanasesiad ar gyfer 2022/23 gan ymateb i'r cwestiynau canlynol:

- Pa mor dda 'rydym ni'n gwneud?
- Sut 'rydym ni'n gwybod hynny?
- Beth allwn ni wneud er mwyn gwella, a sut?

Yr hunanasesiad ar gyfer 2021-22 oedd ein hasesiad cyntaf a rhoddwyd camau mewn lle er mwyn cyfarch y gwelliannau oedd wedi eu hadnabod. Gwelwyd fod nifer o'r gwelliannau hynny yn parhau yn asesiad 2022-23 gan eu bod yn faterion hirdymor, ond ategwyd nifer o bwytiau ychwanegol hefyd. Eleni, gwelir y patrwm yn parhau, gyda'r materion hirdymor yn ail-ymddangos ond gydag ystyriaethau newydd yn cael eu hychwanegu yn ogystal.

Gofyniad Perfformiad Un: Y graddau y mae'r Cyngor yn gweithredu ei swyddogaethau'n effeithiol.

Pa mor dda 'rydym ni'n gwneud?

Llynedd, mabwysiadodd y Cyngor [Gynllun newydd ar gyfer 2023-28](#). Y Cynllun hwn sydd yn arwain ein dyheadau a'n blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod. Fel rhan o'r broses o ddatblygu'r Cynllun fe ystyriwyd ystod eang o faterion i'w blaenoriaethu a bu i ni ymgysylltu ac ymgynghori gyda phobl leol, aelodau etholedig, Cyngorau Tref a Chymuned a phartneriaid. Un rhan o waith oedd yn allweddol yn natblygiad Cynllun y Cyngor oedd gwaith [Ardal Ni](#) sy'n amlinellu'r hyn sy'n dda am yr ardal, yr hyn sydd ddim cystal, a'r hyn sydd angen ei wneud er mwyn creu gwell ardal erbyn 2035.

Er mwyn sicrhau ein bod yn cyflawni'n swyddogaethau yn effeithiol, rydym yn gosod mesurau perfformiad mewn lle er mwyn herio perfformiad ar draws yr holl wasanaethau. Rydym yn adolygu'r mesurau hyn o dro i dro er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol, ac rydym yn ymwybodol o'r angen i herio ein hunain yn barhaus a gosod mesurau sydd yn ystyrllon er mwyn ein caniatáu ni i wella yn gyson. Rydym yn cydnabod fod gennym le i wella o safbwynt y gwaith o flaengynllunio llif gwaith manwl dros gyfnod Cynllun y Cyngor 2023-28, ac o ganlyniad rydym wedi cyflwyno cyfres o gerrig milltir blynyddol er mwyn caniatáu i ni fesur cynnydd yn ogystal â chynllunio gwaith ar gyfer y dyfodol. Mae'r gwaith i wella hyn ymhellach yn parhau.

Nodir fod y Cyngor yn rhan o nifer o bartneriaethau lleol a rhanbarthol megis Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Teg fyddai nodi fod effeithiolrwydd y partneriaethau hyn yn amrywio ar hyn o bryd a byddwn yn parhau i weithio er mwyn ceisio sicrhau ein bod yn elwa o'r trefniadau hyn. Yn yr un modd mae ein perthynas gyda'r trydydd sector yn parhau i esblygu ac rydym gyda chefnogaeth y Grŵp Cyswllt y Trydydd Sector yn edrych ar hyn ystod 2023/24.

Fel y nodwyd yn yr hunanasesiad diwethaf mae ein cynlluniau corfforaethol yn cyd-fynd hefo gofynion/canllawiau statudol neu ddeddfwriaeth berthnasol ond mae lle i gryfhau'r cyswllt hwn. Wrth ddatblygu Cynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28 rhoddwyd camau yn eu lle i gyfarch gofynion statudol penodol Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a'r pum ffordd o weithio. Fodd bynnag, ychydig o dystiolaeth sydd gennym ei fod wedi treiddio fel elfen sylfaenol o osod cyfeiriad ac wedi ei brif ffrydio.

Mae ['Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur 2022/23 – 2029/30'](#) y Cyngor yn gosod uchelgais sy'n nodi y "bydd Cyngor Gwynedd yn garbon sero net ac yn ecolegol gadarnhaol erbyn 2030." Mae'r Cynllun yn cynnwys amrediad eang o brosiectau i leihau allyriadau carbon ac i amsugno carbon ar draws nifer o feysydd: adeiladau ac ynni, symud a thrafnidiaeth, gwastraff, caffael, llywodraethu, defnydd tir, ecoleg. Rydym yn cydnabod mai gwaith hirdymor yw cyrraedd sero net, ond mae'r cynllun hwn yn gosod nifer o gerrig milltir penodol er mwyn i ni fesur ein cynnydd bob blwyddyn hyd at 2030. Mae yna gymaint o ffactorau polisi, deddfwriaethol a chyllidol sydd y tu hwnt i reolaeth y Cyngor, ac yn cael dylanwad enfawr ar allu'r Cyngor i wireddu nifer o'n prosiectau, megis cyflenwadau rhwydwaith grid trydan neu buddsoddiad mewn ynni a gwresogi adeiladau. Er hynny, mae'r

Cyngor wedi dewis gwario cyllid sylweddol o'n coffrau er mwyn gwireddu nifer o'r prosiectau yn ein Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur, ac fe neilltuwyd £3M ar gyfer y gwaith.

Yn ystod 2023/24 buddsoddwyd £1,640,495 er mwyn prynu fflyd o 67 o gerbydau trydan, cynllun peilot uwchraddio goleuadau a chynllun pypiau gwres. Dylid nodi mai parhad o batrwm blynyddol o geisio buddsoddi mewn cynlluniau arbed carbon sy'n mynd nôl i 2010 yw hyn. Byddwn yn parhau i bwysu a mesur ble gallwn fuddsoddi cyllid prin er mwyn cael y budd mwyaf yn nhermau lleihau ein hallyriadau carbon, ac yn manteisio i'r eithaf ar unrhyw gyfleoedd i ddenu grantiau a chyllid.

Mae newid yn yr hinsawdd hefyd yn flaenoriaeth yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28, ac adroddir ar gynnydd yn erbyn y prosiect i gyfarfodydd y Bwrdd Newid Hinsawdd a Natur. Mae gwaith yn parhau er mwyn sicrhau fod y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a gofynion statudol eraill yn integreiddio'n llawn o fewn ein fframweithiau cynllunio corfforaethol, yn hytrach na gwneud hynny mewn ffordd sy'n ymatebol a thameidiog ei natur. Er mwyn cynorthwyo gyda hyn, cyflwynwyd templed newydd ar gyfer llunio adroddiadau i'r Cabinet, sy'n arwain swyddogion i gyfeirio at y gwahanol ofynion statudol gan gynnwys y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 wrth baratoi eu hadroddiadau.

Er mwyn cefnogi hyn bydd Asesiad Effaith newydd yn cael ei gyflwyno er mwyn sicrhau fod sylw yn cael ei roi i faterion megis Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg, Newid Hinsawdd ac Ardrowiad Economaidd Cymdeithasol. Yn anffodus, rydym wedi dod ar draws problemau technegol gyda'r Asesiad Effaith sydd wedi arwain at oedi cyn ei gyflwyno, ond rydym mewn trafodaethau gyda gwneuthurwyr yr ap ar hyn o bryd i geisio datrys hyn.

Mae Cyngor Gwynedd yn awyddus iawn i sicrhau fod cydraddoldeb yn cael ei wreiddio'n ddwfn o fewn gwaith y Cyngor er mwyn gwella ein gwasanaethau ar gyfer pawb o bobl Gwynedd. O ganlyniad, datblygwyd [Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2024-28](#) er mwyn rhoi fframwaith i ni i wella tegwch o fewn y Cyngor, a sicrhau ein bod yn trin pobl yn ôl eu anghenion.

Rhan bwysig o'r Cynllun Cydraddoldeb yma yw'r Amcanion Cydraddoldeb. Rydym ni wedi bod yn gofyn am farn y cyhoedd dros gyfnod o rai misoedd, gan gynnwys grwpiau amrywiol ac unigolion, er mwyn gweld beth yw'r amcanion gorau allwn ni wneud ar gyfer pobl Gwynedd. Mae'r Amcanion yma wedi eu selio ar yr hyn sydd wedi ei ddweud wrthym, ond hefyd ar nifer o ffactorau eraill. Mae'r rhain yn cynnwys data o ffynonellau gwahanol, cynlluniau gweithredu Llywodraeth Cymru a'r hyn sy'n bosib o fewn y Cyngor.

Darparwyd rhaglen hyfforddiant eang ar gyfer Aelodau Etholedig yn ystod 2023/24 oedd yn cynnwys hyfforddiant craidd mewn saith maes penodol:

- Arwain yn Ddiogel a Diogelwch Personol
- Cod Ymddygiad
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol
- Diogelu Plant ac Oedolion
- Eich Cyfrifoldeb dros Gydraddoldeb
- Eich Cyfrifoldeb fel Rhiant Corfforaethol

- Gwybodaeth am Bobl : Eich Cyfrifoldeb Chi

Yn ogystal a hyn roedd hyfforddiant yn cael ei gynnig mewn sawl maes arall ynghyd a chyfle i bob Cynghorydd dderbyn cyfweiliad datblygiad personol er mwyn adnabod meysydd datblygol penodol. Mae cynnig i gynghorwyr gael sesiynau penodol cyn iddynt ymgymryd â rolau ar wahanol bwyllgorau e.e. Aelodau Cabinet, hyfforddiant i'r holl aelodau craffu fel rhan o'r gweithdai cyn i'r aelodau gychwyn ar eu gwaith craffu, a nifer o bwyllgorau eraill megis Cynllunio, Trwyddedu, a Llywodraethu ac Archwilio.

Dros y blynyddoedd diwethaf mae ymdrech wedi ei wneud i wella a chryfhau rôl yr Aelodau Craffu yn y gwaith Cynllunio Corfforaethol gan sicrhau fod cyswllt rhwng y rhaglen Craffu a gwireddu blaenoriaethau Cynllun y Cyngor a hefyd dal y Cabinet i gyfrif ynghylch perfformiad. Rhoddir ystyriaeth i flaenoriaethau Cynllun y Cyngor wrth bennu'r rhaglen graffu ar gyfer y flwyddyn ac ers cyflwyno'r drefn herio a chefnogi perfformiad newydd mae cynrychiolaeth o'r Pwyllgorau Craffu wedi eu henwebu i fynychu'r cyfarfodydd perfformiad adrannol ddwywaith y flwyddyn.

Nodir hefyd fod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi ei chael hi'n anodd i ddenu aelodau lleyg ac aelodau etholedig i fod ar y pwyllgor fel sy'n ofynnol o fewn y Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau 2021 sy'n golygu nad oedd gennym y nifer ddisgwyliedig o aelodau lleyg ac etholedig yn ystod y flwyddyn. Mae cydnabyddiaeth bellach nad ydi'r drefn draddodiadol o hysbysebu wedi cynnig digon o ymgeiswyr addas i lenwi'r gofyn. Byddwn yn parhau i ymgysylltu gyda cyrff proffesiynol ayb er mwyn adnabod unigolion addas.

Mae trefn herio a chefnogi perfformiad newydd wedi ei gweithredu ers y cylch cyntaf o gyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad yn 2022/23. Yn unol â'r drefn newydd mae holl Adrannau'r Cyngor yn cynnal cyfarfod herio a chefnogi perfformiad mewnol pob yn ail fis, ac yn adrodd i'r Cabinet dwywaith y flwyddyn. Mae'r cyfarfodydd mewnol yn gyfle i herio cynnydd prosiectau blaenoriaethau gwella a mesurau perfformiad gwasanaethau'r Adran (hynny yw, y gwaith dydd i ddydd). Gyda'r trefniadau newydd wedi cael peth amser i wreiddio erbyn hyn, mae gwaith yn mynd rhagddo i adolygu ein trefniadau perfformiad gyda'r bwriad o wneud addasiadau pellach, ac fel rhan o hynny, byddwn yn adrodd i'r Pwyllgorau Craffu yn hytrach na'r Cabinet o 2025/26 ymlaen.

Yn unol â'r gofyn i ymgynghori ar berfformiad bu i ni gynnal sawl ymgynghoriad ac arolwg barn yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys edrych ar fodlonrwydd cwsmer. Rydym hefyd yn paratoi adroddiad blynyddol am gwynion, ac yn addasu ein gwasanaethau yn barhaus pan fydd sylwadau neu gwynion yn awgrymu gwelliannau.

Y llynedd gwelwyd fod y nifer o Gwynion Ffurfiol wedi cynyddu gyda'r nifer o gwynion aeth at yr Ombwdsmon wedi gostwng ychydig. Rydym yn gweithio i leihau'r amser a gymerir hi i ymateb i gwynion, a rydym wrthi yn datblygu Siarter Cwsmer newydd.

Yn ystod mis Mai/Mehafin 2023 bu i ni gynnal ymarferiad ymgynghori hefo'n Panel Trigolion, Cynghorau Tref a Chymuned, Aelodau Etholedig, Staff ac Undebau i ganfod barn ar berfformiad y Cyngor. Ychydig yn siomedig oedd lefel yr ymateb gyda 221 o ymatebwyr yn unig. Er hynny, fe adnabuwyd sawl mater i weithredu arnynt ac mae camau wedi eu

cymryd er mwyn ymateb gyda nifer ohonynt yn parhau fel gwelliannau a amlinellir o fewn y ddogfen hon.

Ni chynhaliwyd ymgynghoriad penodol ar ein perfformiad wrth lunio'r ddogfen hon gan ein bod yn edrych ar y ffordd fwyaf effeithiol o gasglu barn ein poblogaeth, ac yn ystyried y posibilrwydd o gymryd rhan mewn Arolwg Preswylwyr Cenedlaethol sy'n cael ei arwain gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) a Data Cymru. Byddai cymryd rhan yn y gwaith hwn yn ein galluogi i gasglu gwybodaeth ynghylch barn preswylwyr am ein perfformiad gan hefyd roi y gallu i edrych ar dueddiadau dros amser a chaniatáu elfen o feincnodi ein perfformiad gyferbyn a chynghorau eraill. Os bydd cytundeb rhagwelir cynnal ymgynghoriadau yn gyson fel eu bod yn cyfrannu tuag at hunanasesiadau i'r dyfodol.

Rydym yn ymwybodol o'r angen i fod yn wylidwrus i osgoi 'blinder ymgynghori' ('consultation fatigue') gan ein bod eisoes yn gofyn barn ein trigolion am nifer o bynciau a chynlluniau amrywiol, ac o ganlyniad mae Grŵp Ymgysylltu traws adrannol wedi'i sefydlu bellach, sy'n cyfarfod bob 2-3 mis i gasglu gwybodaeth am ymgynghoriadau arfaethedig ac i rannu canlyniadau ac arfer da. Mae hyn yn helpu i sicrhau bod digon o amser i gynllunio ymgynghoriadau ac yn osgoi dyblygu.

Yn dilyn cyfnod o ymgynghoriad cyhoeddus ar gynnwys Strategaeth Gyfranogiad ddrafft, cyflwynwyd canlyniadau'r ymgynghoriad ynghyd a'r Strategaeth Ddrafft i'r Cabinet cyn ei gyflwyno i'r Cyngor llawn fis Mawrth 2023 ble cafodd ei fabwysiadu. Mae'r strategaeth hon yn amlinellu nod Cyngor Gwynedd i annog pobl i gymryd rhan yn y broses o wneud penderfyniadau. Ynndi rydym yn egluro sut y bydd ein hamcanion o ran cyfranogiad yn gwneud gwahaniaeth gwirioneddol i'r ffordd yr ydym yn ymgysylltu â phobl yng Ngwynedd. O fewn pob amcan, rydym wedi nodi canlyniadau clir a'r camau gweithredu.

Sut 'rydym ni'n gwybod hynny?

Mae'r dystiolaeth a amlinellir uchod yn cynnwys cyfeiriad at rai o'r uchafbwyntiau o ran materion lle'r ydym yn perfformio yn dda neu ddim cystal. Ceir dystiolaeth bellach a manylder o fewn y dogfennau/ffynonellau ar ddiwedd yr adroddiad hwn.

I grynhoi, mae'r Cyngor yn cydnabod fod gennym le i wella o safbwynt gwaith o flaengynllunio llif gwaith dros gyfnod Cynllun y Cyngor ac o ganlyniad mae cyfres o gerrig milltir flynyddol wedi eu gosod. Rydym am barhau i gydweithio gyda nifer o'n partneriaethau ac rydym am edrych ar dystiolaeth o sut mae ein cynlluniau corfforaethol yn treiddio fel elfen sylfaenol ac yn gosod cyfeiriad.

Yn ystod y flwyddyn, cyflwynwyd templed newydd ar gyfer llunio adroddiadau i'r Cabinet, sy'n arwain swyddogion i amlygu sut y cyfarchwyd y gwahanol ofynion statudol gan gynnwys y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf Cydraddoldeb 2010 wrth baratoi eu hadroddiadau.

Mae Aelodau etholedig wedi derbyn rhaglen hyfforddiant eang a mae cyfle i bob cynghorydd gael cyfweiliad datblygol a sesiynau i'w cefnogi mewn rolau penodol. Mae rôl aelodau craffu hefyd wedi ei gryfhau.

Mae trefn herio a chefnogi perfformiad newydd mewn lle a bwriad i fod yn adrodd i'r Pwyllgorau Craffu yn hytrach na'r Cabinet o 2025/26 ymlaen. Rydym hefyd yn paratoi adroddiad blynyddol am gwynion, ac yn addasu ein gwasanaethau yn barhaus pan fydd sylwadau neu gwynion yn awgrymu gwelliannau.

Rydym yn edrych ar y ffordd fwyaf effeithiol o gasglu barn ein poblogaeth ac yn ystyried y posibilrwydd o gymryd rhan mewn arolwg cenedlaethol a drefnir gan CLILC a mae Strategaeth Gyfranogiad wedi ei cyhoeddi sy'n egluro sut yr ydym yn annog pobl leol i gymryd rhan ym mhrosesau gwneud penderfyniadau'r Cyngor.

Beth sydd angen ei wella?

Gwelliannau ychwanegol wedi eu hadnabod eleni
<ul style="list-style-type: none"> Gwella ein blaengynllunio dros gyfnod Cynllun y Cyngor 2023-28, drwy osod cyfres o gerrig milltir blynyddol ar gyfer y gwahanol brosiectau yng Nghynllun y Cyngor
<ul style="list-style-type: none"> Cymryd rhan mewn arolwg cenedlaethol a drefnir gan CLILC er mwyn cael gwybodaeth defnyddiol gan drigolion y sir ar ein perfformiad. Bydd hyn yn caniatáu i ni feincnodi ein perfformiad a chymharu gyda Awdurdodau eraill yng Nghymru.

Gwelliant	
Byddwn yn:	Ein cynnydd hyd yma
<ul style="list-style-type: none"> Parhau hefo gwaith i gryfhau ein trefniadau mewnol er mwyn sicrhau fod gofynion/canllawiau statudol neu ddeddfwriaeth yn elfen greiddiol ac wedi eu hintegreiddio'n well hefo ein gwaith cynllunio corfforaethol. 	<ul style="list-style-type: none"> Ers haf 2023 mae templed wedi ei gyflwyno lle mae angen i adroddiadau a gyflwynir i'r Cabinet gyfeirio at sut mae'r hyn sydd yn yr adroddiad yn adlewyrchu gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r trefniant hyn wedi disodli'r trefniadau blaenorol lle'r oedd y gofynion yn cael eu gorfodi drwy brosesau llywodraethu eraill. Yn ogystal mae disgwyliad i adrodd ar ganfyddiadau unrhyw asesiadau perthnasol megis Asesiad Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Ardrowiad Economaidd-Gymdeithasol. Dros y misoedd nesaf bwriedir cynnal sesiwn hefo'r Tîm Arweinyddiaeth ar Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol fydd yn cael ei harwain gan Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ynghyd a chynnal sesiynau hyfforddiant pellach i weddill yr aelodau.

<ul style="list-style-type: none"> Parhau gyda gwaith i gyfathrebu perfformiad gwasanaethau a'r Cyngor yn gyffredinol yn fwy effeithiol i drigolion. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Gwasanaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu, ar gais adrannau, yn anfon datganiadau ar berfformiad y Cyngor e.e. roedd Cynllun cyfathrebu wedi ei greu o gwmpas adroddiad blynyddol y Cyngor a oedd yn cynnwys datganiad a chyfres o negeseuon cyfryngau cymdeithasol; cynnydd adrannau ar brosiectau allweddol e.e. cynyddu'r stoc o dai sydd ar gael i bobl leol, a datblygu rhwydwaith gwefru ceir ledled y sir. Yn ogystal mae agenda a phapurau pwyllgorau'r Cyngor yn cael eu cyhoeddi ar y wefan gorfforaethol ac mae cyfres o negeseuon yn cael eu cyhoeddi ar gyfryngau cymdeithasol i amlygu adroddiadau unigol i'r Cabinet. Fel a nodir uchod, mae'r Gwasanaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu yn ddibynnol ar Adrannau unigol i ddod a materion perthnasol i'w sylw, ac efallai nad yw hyn yn digwydd yn gyson ar draws y sefydliad.
<ul style="list-style-type: none"> Gwella dealltwriaeth a chodi ymwybyddiaeth o feysydd gwaith y Cyngor ymysg trigolion y Sir. 	<ul style="list-style-type: none"> Gwaith cyfathrebu sylweddol yn cael ei wneud ar godi ymwybyddiaeth o feysydd gwaith y Cyngor gan gynnwys datganiadau i'r wasg, eitemau ar ein gwefan, cyfryngau cymdeithasol, a'r wasg. Yn ogystal darperir ymatebion manwl i ymholiadau gan y wasg am waith y Cyngor a/neu adroddiadau pwyllgor.
<ul style="list-style-type: none"> Gwneud gwaith i sicrhau cyd-ddealltwriaeth a pherchnogaeth o'r weledigaeth a'r blaenoriaethau ar wahanol lefelau o fewn y sefydliad. 	<ul style="list-style-type: none"> Gwaith cyfathrebu yn digwydd i godi ymwybyddiaeth yn fewnol.

Gofyniad Perfformiad Dau: Y graddau y mae'r cyngor yn defnyddio'i adnoddau'n ddarbodus, yn effeithiol ac yn effeithlon

Pa mor dda 'rydym ni'n gwneud?

Fel sydd wedi ei nodi eisoes, mabwysiadwyd Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28 yn ystod 2023. Mae'r Cynllun yn un uchelgeisiol a hynny mewn hinsawdd gyllidol heriol tu hwnt. Er bod ystyriaeth wedi ei roi i'r capasiti i gyflawni'r hyn sydd o fewn y Cynllun wrth iddo gael ei ddatblygu, mae'r sefyllfa gyllidol wedi newid yn sylweddol ers hynny, ac os yw'r wasgfa ariannol yn parhau, gall olygu y bydd rhaid i'r Cyngor addasu neu leihau ein gweledigaeth ac o ganlyniad nifer y prosiectau y byddwn yn medru eu cwblhau yn llawn o fewn y cyfnod.

Ceir sawl enghraifft o gydweithio da mewn partneriaeth hefo sefydliadau allanol ar draws ein gwasanaethau, gan gynnwys y maes gofal ac addysg e.e dywedodd Estyn "Mae adran addysg Gwynedd yn cydweithio'n agos ac effeithiol gyda gwasanaeth effeithiolrwydd a gwella ysgolion rhanbarthol y gogledd (GwE) er mwyn gwella'r ddarpariaeth mae ysgolion yn awdurdod yn ei gynnig." yn eu hadroddiad a gyhoeddwyd ym Mehefin 2023.

Mae gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar gyfer cynllunio a rheoli'n ariannol i sicrhau parhad gwasanaeth. Mae gan archwilywyr mewnol ffocws ar drefniadau effeithiol a rheolaethau mewn systemau ariannol, tra mae'r cyfrifwyr yn gweithio'n agos gyda'r adrannau ac yn annog perchnogaeth rheolwyr o'u systemau, perfformiad, a phriodoldeb ariannol.

Mae'r Adran Gyllid, mewn cyswllt agos â'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr, yn cynnal adolygiadau parhaus o ragolygon ariannol y Cyngor dros y 3 blynedd nesaf, gan ddiweddarau'r model yn rheolaidd pan dderbynnir gwybodaeth newydd gan adrodd yn rheolaidd i aelodau'r Cabinet ac i'r Tîm Rheoli Corfforaethol (Prif Weithredwr, Cyfarwyddwyr a Phenaethiaid adran).

Mae'r cylch cynllunio corfforaethol yn cyd-fynd â chylch statudol cynllunio'r gyllideb ac rydym yn anelu i gyflwyno diweddariad blynyddol Cynllun y Cyngor i'r un cyfarfod o'r Cyngor Llawn â'r gyllideb.

Pob blwyddyn mae'r Cyngor yn paratoi ei Strategaeth Ariannol sy'n sicrhau Cyllideb gytbwys (balanced) er mwyn sicrhau parhad gwasanaeth. Mae'r Cyngor hefyd yn cyhoeddi Datganiad o'r Cyfrifon ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol sy'n dangos ei wariant blynyddol. Mae'r gwaith o adolygu gwariant yn erbyn cyllidebau, a monitro fod arbedion wedi'u cyflawni gan holl adrannau'r Cyngor, yn sicrhau fod y gwasanaethau yn gweithredu'n effeithlon. Yn Medi 2021, cyhoeddodd Archwilio Cymru adroddiad oedd yn cadarnhau fod rheolaeth ariannol y Cyngor yn dda. Mae'r adroddiad i'w weld [ar wefan Archwilio Cymru](#). Mae Archwilio Cymru wrthi'n cynnal adolygiad tebyg eto yn 2024 fel rhan o adolygiad cenedlaethol ar y 22 awdurdod unedol. Cynhaliwyd cyfweiliadau yn ystod Mai 2024 a disgwyliar y bydd adroddiad Archwilio Cymru ar ganlyniad eu gwaith (gydag adroddiadau lleol i'r cynghorau ac un adroddiad i roi'r darlun cenedlaethol) yn cael ei gyhoeddi yn ystod yr Hydref 2024.

Cyflwynwyd rhaglen arbed newydd fel un o brif flaenoriaethau'r Cyngor wrth ymateb i'r sefyllfa ariannol ddiweddaraf, a chytunodd y Cyngor ar raglen arbedion gwerth £6.4miliwn

wrth osod cyllideb 2023/24, ac arbedion pellach o £5.2miliwn wrth osod cyllideb 2024/25. Yn ogystal, fis Mai 2024, cymeradwyodd y Cabinet 'Cynllun Ariannol Tymor Canolig' ar gyfer Cyngor Gwynedd hyd at flwyddyn ariannol 2027/28. Fel rhan o'r Cynllun yma, gofynnwyd i'r Prif Weithredwr sefydlu ac arwain ar ystod o fesurau a phhecynnau gwaith i ragbaratoi ar gyfer cyfarch y bwlch sylweddol yng nghyllideb y Cyngor dros y tair mlynedd nesaf.

Mae'r Cyngor hefyd angen rhoi ystyriaeth bellach i sut y gall gynnwys trigolion mewn penderfyniadau ariannol arwyddocaol. Yn y gorffennol mae'r Cyngor wedi ymgynghori ar ei gynlluniau i gyflawni arbedion yn achlysurol, er enghraifft, drwy ymarferiad Her Gwynedd yn 2016 ac ymgynghoriad Strategaeth Ariannol yn 2019.

Mae hefyd yn cynnal gweithdai gydag Aelodau ar lefel y dreth Cyngor ac yn ymgysylltu ar Drethi Annomestig yn flynyddol. Mae'r Cyngor yn cydnabod fod angen bod yn fwy agored ynghylch penderfyniadau ariannol gan ymgysylltu yn fwy aml, er mwyn sicrhau fod pobl Gwynedd yn cael mewnbwn ar benderfyniadau. Cymeradwywyd Cynllun Ariannol Tymor Canolig 2025/26 – 2027/28 gan y Cabinet ar 14 Mai 2024, ond dechrau'r daith oedd hynny. Mae'r Cynllun yn adnabod bwlch sylweddol yng nghyllideb y Cyngor dros y tair blynedd nesaf ac mae'r Cyngor wedi ymrwymo i droi pob carreg wrth lenwi'r bwlch yma fel mater o frys. Bydd y Cyngor yn ystyried nifer o gamau, felly, a byddwn yn cynnwys trigolion Gwynedd yn y trafodaethau fel bo'n briodol wrth weithredu camau i lenwi'r bwlch.

Mae'r Pennaeth Cyllid wedi cynnal hunanasesiad o gydymffurfiaeth gyda Chod Rheolaeth Ariannol CIPFA, ac yn ei ddiweddarau o leiaf unwaith y flwyddyn ac mae'r asesiad cyfredol yn dangos cydymffurfiaeth uchel ar draws pob un o'r safonau.

Mae mesur gwerth am arian yn faes sydd yn derbyn sylw ar hyn o bryd, gyda golwg ar ddatblygu fframwaith effeithlon ar gyfer mesur gwerth am arian o fewn ein trefn herio a chefnogi perfformiad. Mae'n destun gweithgor o swyddogion sy'n cael ei gadeirio gan y Prif Weithredwr. Wrth i'r gwaith yma ddatblygu rydym wedi ymgysylltu ag arbenigwyr allanol (e.e. CIPFA) i'n cefnogi gyda'r gwaith yma.

Byddwn fel Cyngor yn manteisio ar gyfleoedd i arloesi a gwreiddio technoleg ddigidol i wella bywydau ein trigolion, i gydweithio yn well â phartneriaid, a chryfhau a gwella ymatebolrwydd ein gwasanaethau i anghenion a disgwyliadau ein cwsmeriaid. I'n cynorthwyo gyda hyn, cymeradwywyd Cynllun Digidol newydd Cyngor Gwynedd ar gyfer 2023-28 yn ystod y flwyddyn.

Dros y blynyddoedd diwethaf gwelwyd heriau cynyddol mewn recriwtio staff mewn nifer o feysydd gwaith allweddol megis gofal cymdeithasol ac addysg. Mae'r maes hwn eisoes yn flaenoriaeth i'r Cyngor ac mae prosiect 'Cynllunio'r Gweithlu' wedi ei gynnwys yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28. Nodir hefyd y bu i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio awgrymu y dylid ystyried cynllunio'r gweithlu, cynllunio olyniaeth a dilyniant rheolaethol fel meysydd posib i'r Asesiad Perfformiad Panel (fydd yn cael ei gynnal yn ystod Hydref 2024) edrych arno.

Prif nod y prosiect Cynllunio'r Gweithlu ydi sicrhau fod gan y Cyngor gyflenwad digonol o staff cymwys i'w alluogi i ddarparu gwasanaethau i drigolion y sir, a bod modd i ni sicrhau fod y cyflenwad hwnnw yn ei le am y tymor hir.

Mae'r Cynllun Prentisiaethau wedi rhoi cyfle i 56 o brentisiaid ers 2019 (sy'n un o'r niferoedd uchaf yn Gymru wrth gymharu gyda phoblogaeth a maint Cynghorau eraill). Mae enghreifftiau hefyd o lwyddiant y Cynllun, gydag unigolion sydd wedi cychwyn ar y Cynllun Prentisiaethau yn derbyn dyrchafiadau a swyddi parhaol o fewn y Cyngor. Yn yr un modd mae Cynllun Graddedigion (Cynllun Yfory) wedi rhoi cyfle i 32 hyfforddai proffesiynol ers 2017 gyda nifer ohonynt wedi cael cynnig swydd gyda'r Cyngor.

Fel rhan o'r prosiect blaenoriaeth 'Merched mewn Arweinyddiaeth' sefydlwyd Cynllun Datblygu penodol i ferched, gan eu bod wedi eu hadnabod fel un garfan sy'n gyndyn o ymgeisio am swyddi uwch.. Mae'r cynllun yma yn parhau fel blaenoriaeth yng Nghynllun y Cyngor 2023-28.

Tra bod y prosiect cynllunio gweithlu yn dod a sawl adran at ei gilydd i gydweithio er mwyn mynd ati i daclo problemau denu a chadw staff, mae'r Cyngor yn tueddu i fod yn ymatebol ei natur yn hytrach na chynllunio yn hirdymor. Un gwendid gan Reolwyr (ar y cyfan) yw'r methiant i edrych ymlaen 5-10 mlynedd gan ystyried oedran staff presennol a'r arbenigeddau sydd eu hangen i'r dyfodol, sydd â'r potensial i gael effaith sylweddol ar barhad gwasanaeth.

Mae canlyniadau'r Arolwg Llais Staff eleni yn adlewyrchu y cyfnod heriol sydd wedi bod tros y ddwy flynedd ddiwethaf yn dod allan o gyfnod pandemig, a hynny mewn amser o doriadau ariannol, a chyfnod trosiannol o ran sefydlu ein trefniadau gwaith 'gweithio i'r dyfodol.' I adlewyrchu hyn, roedd gostyngiad yn y sgôr ar gyfer y datganiad 'mae'r Cyngor yn le da i weithio' o'i gymharu â chanlyniadau'r arolwg blaenorol. Roedd 4 rhan i'r arolwg eleni, ac yn gyffredinol ar draws y Cyngor roedd y sgôr ar gyfer datganiadau yn y categorïau 'fy swydd' a 'fy ngwasanaeth' yn uwch na'r sgôr ar gyfer y datganiadau 'fy nghyflogwr' a 'fy llesiant.' Mae hyn yn adlewyrchu fod timau wedi bod yn gweithio yn fwy ynysig tros gyfnod y pandemig a nad oedd yr un cyfleoedd yn codi o gyd-weithio traws-adrannol. Mae'r tystiolaeth bendant o rai o brif egwyddorion Ffordd Gwynedd yn gwreiddio yn rhai o'r ymatebion mwyaf cadarnhaol e.e. Rydw i yn deall y cyfraniad sydd gan fy Ngwasanaeth wrth wasanaethu pobl Gwynedd' tra fod themâu blaenorol ynglŷn â derbyn gwerthfawrogiad a chydabyddiaeth yn parhau yn bwyntiau i'w gwella.

Mae'r Tîm Caffael yn darparu cyngor a chymorth i wasanaethau, ac yn sicrhau fod y sefydliad yn dilyn rheoliadau ac ymarfer orau yn y maes caffael. Nod y tîm yw galluogi'r Cyngor i gyflawni gwerth am arian, cryfhau a datblygu'r arbenigedd caffael, mabwysiadu'r arfer orau yn y maes a chefnogi'r farchnad leol. Mae yna hefyd trefniadau Rheolaeth Categori yn ei le, ble mae tri Tîm Categori (Amgylchedd, Corfforaethol a Phobl) yn gyfrifol am bryniant mewn meysydd penodol gan edrych ar gaffael yn strategol a rhoi pwyslais ar gydweithio, cynnal dadansoddiad trylwyr o'r farchnad i geisio sicrhau ein bod yn cael gwerth am arian.

Mae'r Cyngor eisoes wedi mabwysiadu Polisi Caffael Cynaliadwy sy'n cyd-fynd ag egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Drwy fabwysiadu'r Polisi,

y bwriad yw ystyried yr effaith gymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol bosibl y gall ein penderfyniadau caffael ei gael a pha gamau y gellir eu cymryd i wneud y defnydd gorau posibl o wariant y Cyngor, er lles y Sir.

Mae prosiect wedi dod i gasgliad yn 2023/24 er mwyn asesu ymarferoldeb cyflwyno methodoleg asesu buddion cymdeithasol i Wynedd h.y. rhannu'r dull o asesu tendrau sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd trwy fesur Pris ac Ansawdd i un sy'n mesur Pris, Ansawdd a Gwerth Lleol. Fel rhan o'r prosiect, cwblhawyd tri gynllun peilot pellach gan ddefnyddio'r dull asesu tendrau ar sail buddion cymdeithasol. Mae'r tri cynllun wedi creu dros £100k o fuddion cymdeithasol i drigolion Gwynedd.

Yn ystod 2023/24 byddwn hefyd yn datblygu mesurau ar gyfer ein cytundeb arlwyfaeth y Sir, bydd disgwyl adrodd ar yr effaith cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol yn ystod 2024/25 o ganlyniad cynnwys y mesurau hyn.

Mae gwaith parhaus yn digwydd i gefnogi busnesau i ymateb i ofynion mewn tendrau yn sgil unrhyw ddatblygiadau yn y maes, fel ennill achrediadau neu ymateb i ofynion y Ddeddf Llesiant. Yn ddiweddar, rydym wedi bod yn gweithio gyda'r gadwyn gyflenwi i asesu'r effaith amgylcheddol a cheisio lleihau ôl- troed carbon.

Mae gan y Cyngor broses i reoli risgiau drwy gael Cofrestr Risg Corfforaethol yn ei lle. Yn ogystal mae trefniadau ar gyfer Archwilio Mewnol yn bodoli a chynhelir gweithdy blynyddol ar sicrwydd a risgiau gydag archwilwyr allanol (Archwilio Cymru, Arolygaeth Gofal Cymru ac Estyn).

Er mwyn sicrhau fod trefniadau yn eu lle i ymateb i unrhyw argymhellion gan gyrff archwilio, rhoddir ystyriaeth i adroddiadau diweddarau chwarterol gan Archwilio Cymru yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Ceir trefniadau priodol hefyd i ymateb i unrhyw adroddiadau gan Weithrediaeth Iechyd a Diogelwch (HSE).

Noder bod prif risgiau llywodraethu wedi eu sgorio yn gorfforaethol ac ar lefel Adran gan fod lefel y risg yn amrywio. Mae'r Grŵp Llywodraethu mewnol gyda throsolwg ac yn gyfrifol am sicrwydd ansawdd o fewn Cyngor Gwynedd.

Lansiwyd Cofrestr Risg Corfforaethol ar ei newydd wedd ym mis Mawrth 2021 ac mae'r system wedi profi i fod yn gyfleuster hwylus i ddefnyddwyr ym mhob Adran. Bellach mae'n llawer haws i wneud cysylltiad rhwng y risgiau wrth i Adrannau ystyried eu blaenoriaethau a nodi beth sydd angen ei wneud fel ymateb, ac mae hefyd yn cynorthwyo Aelodau i herio perfformiad a sicrhau fod y camau disgwylidig wedi cael eu cymryd i leihau'r risg.

Rydym yn ymwybodol fod angen parhau i adolygu'r drefn o adnabod a sgorio risgiau, yn enwedig er mwyn sicrhau cysondeb ar draws y sefydliad o ran y broses asesu a sgorio. Yn ychwanegol, rydym am adolygu i ba raddau y mae'r mesurau penodol sy'n cael eu cyflwyno er mwyn cyfarch y risg yn llwyddo i leihau risgiau yn effeithiol. Byddwn hefyd yn ystyried os y dylem ychwanegu cofnod o'r sgôr sy'n cymryd i ystyriaeth unrhyw ymyrraeth (mitigation), yn ogystal a'r sgôr risg presennol (sy'n ganlyniad i'r *effaith x tebygolrwydd* yn unig).

Y Pennaeth Cyllid sydd i baratoi a hybu datganiad polisi a strategaeth rheoli risg yr awdurdod. Mae'r strategaeth i reoli risgiau wedi'i berchnogi ar lefel gorfforaethol drwy'r Grŵp Llywodraethu y cyfeirir tuag ato uchod, gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn herio'r sgoriau risg llywodraethu.

Fel rhan o'i drefniadau parhad gwasanaeth, mae'r Cyngor wedi categorio Gwasanaethau o 1 i 4 ar sail blaenoriaeth adfer ar ôl trychineb. Bu i hyn alluogi'r sefydliad flaenoriaethu yn ystod cyfnod pandemig Covid-19 gan sicrhau parhad gwasanaethau 'hanfodol'. Mae gwersi sydd wedi eu dysgu wrth ddelio ag argyfwng Covid-19 wedi bod yn werthfawr mewn argyfyngau dilynol, e.e. y rhyfel yn Wcráin.

Er bod y drefn a strategaethau rheoli risg i'r dyfodol yn gwella a chryfhau ar y cyfan, mae angen i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fodloni eu hunain fod trefniadau yn eu lle i ddelio hefo risgiau mewn modd priodol ac mae'r gwaith yma wedi cael ei gynnwys ar flaen raglen y Pwyllgor.

Ar sail gwaith Archwilio Mewnol a gwblhawyd yn ystod 2023/24, fydd wedi cael ei nodi yn Adroddiad Blynyddol y Rheolwr Archwilio, ystyriwyd bod fframwaith rheolaeth fewnol Cyngor Gwynedd yn ystod y flwyddyn ariannol honno yn gweithredu ar lefel sicrwydd rhesymol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol fframwaith llywodraethu'r Awdurdod, rheoli risg a rheolaeth fewnol.

Fel rhan o Gynllun y Cyngor 2023-28 byddwn yn mabwysiadu Cynllun Rheoli Asedau Eiddo newydd er mwyn sicrhau bod ein hystâd yn addas i bwrpas ar gyfer gweithio yn y dyfodol. Mae'r gwaith ar hwn eisoes wedi dechrau a bydd yn sicrhau fod ein Asedau Eiddo yn addas i bwrpas ac yn gost effeithiol, yn enwedig yn dilyn y newidiadau a fu i batrymau gweithio a darparu gwasanaethau dros y blynyddoedd diwethaf.

O ran cerbydau'r Cyngor mae yna gynllun ar waith i wneud gwell defnydd o fflyd sydd eisoes wedi arwain at rhai arbedion ariannol ac yn debygol o gyflawni mwy i'r dyfodol. Bydd y defnydd cynyddol o gerbydau trydan hefyd yn cyfrannu tuag at leihau allyriadau carbon gan y Cyngor.

Sut 'rydym ni'n gwybod hynny?

Mae'r dystiolaeth a amlinellir uchod yn cynnwys cyfeiriad at rai o'r uchafbwyntiau o ran materion lle'r ydym yn perfformio yn dda neu ddim cystal. Ceir dystiolaeth bellach a manylder o fewn y dogfennau/ffynonellau ar ddiwedd yr adroddiad hwn:

I grynhoi, mae Cynllun y Cyngor 2023-28 yn uchelgeisiol ac yn rhinwedd yr hinsawdd gyllidol heriol bydd ystyriaeth yn cael ei roi i gapasiti i gyflawni'r hyn sydd o fewn y Cynllun. Mae'r Cyngor yn cydweithio gyda sefydliadau allanol ar draws ein gwasanaethau ac mae hyn yn bwysig i sicrhau effeithlonrwydd. Mae gan y Cyngor drefniadau effeithiol i gynllunio a rheoli arian, gyda'r Adran Gyllid mewn cyswllt agos gyda'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr i gynnal adolygiadau parhaus o'r rhagolygon ariannol. Yn flynyddol mae'r Cyngor yn paratoi Strategaeth Ariannol i sicrhau cyllideb gytbwys i sicrhau parhad gwasanaeth ac yn cyhoeddi

Datganiad o'r cyfrifon ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol. Mae gwaith wedi ei wneud i gyfarch y bwlch yng nghyllideb y Cyngor dros y tair blynedd nesaf. Mae'r Cyngor yn cydnabod bod angen rhoi ystyriaeth i sut gall gynnwys trigolion mewn penderfyniadau ariannol i'r dyfodol.

Yn flynyddol mae'r Pennaeth Cyllid yn cynnal hunanasesiad o gydymffurfiaeth gyda Chod Rheolaeth Ariannol CIPFA ac mae gwaith ar y gweill i ddatblygu fframwaith effeithlon ar gyfer mesur gwerth am arian o fewn ein trefniadau herio a chefnogi perfformiad.

Mae'r Cyngor eisoes wedi mabwysiadu Polisi Caffael Cynaliadwy sy'n cyd-fynd ag egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Drwy fabwysiadu'r Polisi, y bwriad yw ystyried yr effaith gymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol bosibl y gall ein penderfyniadau caffael ei gael a pha gamau y gellir eu cymryd i wneud y defnydd gorau posibl o wariant y Cyngor, er lles y Sir.

Mae gan y Cyngor broses i reoli risgiau trwy ei Gofrestr Risg a mae trefniadau Archwilio Mewnol yn bodoli.

Beth sydd angen ei wella?

Gwelliannau ychwanegol wedi eu hadnabod eleni

- Adolygu'r drefn o adnabod a sgorio risgiau, yn enwedig er mwyn sicrhau cysondeb ar draws y sefydliad o ran y broses asesu a sgorio.

Gwelliant	
Byddwn yn:	Ein cynnydd hyd yma
<ul style="list-style-type: none"> • Edrych i'r dyfodol er mwyn rhagweld sefyllfa ariannol hirdymor y Cyngor drwy baratoi Strategaeth Ariannol Tymor Canolig. 	<p>Cafodd Strategaeth Ariannol Tymor Canolig ar gyfer y Cyngor am y cyfnod 2025/26 – 2027/28 ei gymeradwyo gan y Cabinet ar 14 Mai 2024.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Ystyried y ffyrdd mwyaf addas o ymgysylltu a chynnwys trigolion mewn penderfyniadau ariannol arwyddocaol a gweithredu (paratoi cyllideb 2024/25) 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae cyfres o ddatganiadau i'r wasg eisoes wedi eu rhannu i egluro'r cyd-destun ariannol, a bydd rhagor yn cael eu rhyddhau dros y misoedd nesaf.
<ul style="list-style-type: none"> • Parhau hefo gwaith o adolygu Cynllun Asedau'r Cyngor er mwyn sicrhau fod y blaenoriaethau yn parhau i fod yn gyfredol yn sgil profiadau a datblygiadau'r blynyddoedd diwethaf. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae llunio Cynllun Rheoli Asedau newydd yn brosiect yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28. • Mae rhai trafodaethau a chamau cychwynol eisoes wedi eu cymryd a bydd y camau nesaf yn cynnwys cynnal

	<p>trafodaethau cychwynnol gydag adrannau'r Cyngor i adnabod a yw eu hasedau eiddo yn addas i bwrpas, a sicrhau awdurdod y Cabinet i'r Polisiâu Rheoli Eiddo wedi eu addasu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pan gymeradwyir y Strategaeth Reoli Eiddo Corfforaethol gellir symud ymlaen at baratoi Cynllun Gweithredu Asedau Eiddo (amserlen hynny yn amodol ar y Strategaeth Corfforaethol).
<ul style="list-style-type: none"> • Edrych i ddatblygu ffordd o fesur gwerth am arian (effeithlonrwydd) ar lefel gwasanaeth fel rhan o'n trefniadau herio perfformiad. 	<ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn cydweithio gyda chyfoedion mewn cynghorau eraill a chyrrff proffesiynol fel CIPFA er mwyn datblygu fframwaith i allu adnabod gwerth am arian. Mae'r gwaith yma wedi cychwyn yn 2023/24 a bydd yn parhau yn 2024/25.
<ul style="list-style-type: none"> • Parhau i weithredu prosiect er mwyn mynd i'r afael a'r problemau recriwtio staff presennol y mae'r Cyngor yn ei brofi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Prosiect 'Cynllunio'r Gweithlu', sy'n rhan o Gynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28, yn mynd i'r afael â hwn. • Mae nifer o gamau cychwynnol eisoes wedi eu cymryd yn unol a cherrig milltir blwyddyn 1 y Prosiect. Bydd y camau nesaf yn cynnwys sefydlu rhaglenni gwaith manwl ar gyfer rhaglen o hyd at saith o is-brosiectau sydd yn cyfrannu i'r prosiect llawn.
<ul style="list-style-type: none"> • Parhau i roi arweiniad a chynghor i wasanaethau er mwyn sefydlu arferion cynllunio gweithlu tymor hir, fel bod modd ceisio osgoi problemau recriwtio a chadw staff i'r dyfodol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gweler uchod

Gofyniad Perfformiad Tri: Y graddau y mae gan y cyngor drefniadau llywodraethu effeithiol ar waith i sicrhau gofynion perfformiad un a dau.

Pa mor dda 'rydym ni'n gwneud?

Yn gyffredinol, mae gan y Cyngor drefn llywodraethu addas yn ei le. Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn ddogfen gyhoeddus sydd yn gosod allan y trefniadau llywodraethu ac mae Canllaw i'r Cyfansoddiad yn cael ei ddarparu er mwyn yn atgyfnerthu hyn. Mae'r Grŵp Aseu Trefniadau Llywodraethu yn cadw trosolwg o faterion llywodraethu o fewn y Cyngor. Mae'r Grŵp yn cynnwys y Cyfarwyddwr Corfforaethol, y Swyddog Monitro, y Swyddog Adran 151, Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol, Pennaeth Cynorthwyol Cefnogaeth Gorfforaethol, y Rheolwr Risg & Yswiriant a'r Rheolwr Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor.

Yn ogystal, mae'r Cyngor yn cyhoeddi Datganiad Llywodraethu blynyddol sy'n amlinellu ein trefniadau llywodraethu a'u heffeithiolrwydd gan ddilyn egwyddorion Fframwaith CIPFA/Solace Delivering Good Governance in Local Government.

Ym mis Ebrill 2024 cynhaliwyd gweithdy o aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio er mwyn cynnal hunanasesiad o effeithiolrwydd y pwyllgor. Mae'r rhaglen waith oedd yn deillio o'r asesiad yma wedi cael ei gymeradwyo gan y Pwyllgor gyda'r nod o wella ymhellach ei ffordd o weithio, a'r materion mae'n rhoi sylw iddynt.

Bu Archwilio Cymru yn cynnal 'Adolygiad o effeithiolrwydd craffu' yn ystod 2022/23 a chyhoeddwyd yr adroddiad mis Medi 2023. Mae'r adroddiad a dderbyniwyd yn galonogol, yn cydnabod y newidiadau sydd wedi eu gwneud dros y blynyddoedd diwethaf er mwyn cryfhau ein trefniadau craffu a rhoi statws uwch i craffu yng Ngwynedd. Canfuwyd "bod y Cyngor wedi adolygu a chyflwyno newidiadau i drefniadau trosolwg a chraffu, a bod statws uwch i graffu o fewn y broses ddemocrataidd. Er hynny, mae cyfleoedd i gryfhau cyfraniad, statws a thraweffaith craffu ymhellach". Mae hyn yn cynnwys argymhellion megis hyfforddiant i aelodau etholedig, cryfhau yr aliniad rhwng rhaglen waith flynyddol craffu a rhaglen waith y Cabinet a Cynllun y Cyngor a bod angen trefn ffurfiol ar olrhain effaith craffu. Mewn ymateb fe adolygwyd ein trefniadau craffu ac yng Nghyfarod y Cyngor Llawn ar 7 Mawrth 2024 mabwysiadwyd opsiwn i gadw at y trefniadau pwyllgorau craffu cyfredol gan gymeradwyo'r camau gweithredu i wella effeithlonrwydd er mwyn ymateb i argymhellion adroddiad Archwilio Cymru.

Mae rolau y Cyngor, Cabinet, Aelodau Unigol a Prif Swyddogion, ynghyd â chynllun dirprwyo clir, wedi eu gosod allan yng Nghyfansoddiad y Cyngor. Mae Cyngor Gwynedd hefyd wedi blaenoriaethu datblygu ei Raglen Arweinyddiaeth ac mae hwnnw yn rhan o'r Cynllun Pobl a fabwysiadwyd gan y Cabinet.

Mae diwylliant sefydliadol cadarnhaol gan y Cyngor sydd wedi ei gefnogi gan "Ffordd Gwynedd" sef yr enw a roddir ar y "ffordd o weithio" yr ydym wedi'i fabwysiadu er mwyn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud. Newid diwylliant, ymddygiadau a meddylfryd sydd wrth wraidd hyn oll ac mae'r nod o wireddu'r uchelgais ar

draws pob rhan o weithgaredd y Cyngor yn her sylweddol ac yn un sydd angen rhaglen gynhwysfawr o gefnogaeth.

Mae cynnydd wedi bod ar y rhan helaethaf o'r naw ffrwd gwaith sy'n ffurfio Cynllun Ffordd Gwynedd 2023-28. Dyma'n gryno y cynnydd amlycaf ym mlwyddyn gyntaf y Cynllun cyfredol:

Arweinyddiaeth - Mae'r hunan-asesiadau adrannol diweddaraf (Mawrth/Ebrill 2024) yn gadarnhaol iawn o ran y symudiad i 'arwain' yn hytrach na 'rheoli'. Mae pob Adran, yn ddi-eithriad yn cydnabod mai dyma yw'r nod a'r arfer gan y mwyafrif o reolwyr ond mae cydnabyddiaeth nad yw y newid hwnnw wedi gwreiddio cystal ym mhob gwasanaeth. Yn hynny o beth, mae'r angen am hyfforddiant pellach yn cael ei ystyried fel rhan o'r symudiad pellach i sicrhau mai arwain yw y norm a'r disgwyliad pan fo rhywun yn ymuno a'r Cyngor.

Mae aelodau'r Cabinet wedi parhau i fuddsoddi eu hamser mewn datblygiad personol ac fel tîm yn ystod y flwyddyn a fu, gyda bwriad clir i adeiladu ymhellach ar y datblygiad hwnnw yn ystod 2024/25. Mae'r Tîm Rheoli Corfforaethol wedi cynnal tair sesiwn diwrnod cyfan yn ystod y flwyddyn er mwyn datblygu fel tîm o arweinwyr yn y Cyngor (mae'r Tîm Rheoli Corfforaethol bellach yn gweithredu fel Grŵp Arweiniol Ffordd Gwynedd ac wedi ymrwymo fel tîm i hyrwyddo'r diwylliant ac i ddatblygu'r sefydliad yn unol ag egwyddorion y ffordd yma o weithio).

Ymhellach, mae cyfres o raglenni datblygol wedi'u cyhoeddi ar gyfer datblygiad rheolwyr, uwch-reolwyr a darpar-reolwyr ar draws y Cyngor e.e. Rhaglen Datblygu Rheolwyr, Rhaglen Datblygu Uwch-Arweinyddiaeth. Rhannwyd manylion am y rhaglenni hyn yn ystod cyfres yr Hydref o'r Rhwydwaith Rheolwyr (mae Arweinyddion Tîm hefyd erbyn hyn yn derbyn gwahoddiad) ac mae'r garfan gyntaf eisoes wedi dechrau ar y Rhaglen Datblygu Rheolwyr yn gynharach yn ystod 2024.

Adnabuwyd un bwlch yn y cyfleon i ddatblygu darpar uwch-reolwyr y dyfodol yn ystod y flwyddyn, ac hynny ymysg y garfan o benaethiaid cynorthwyol ar draws adrannau'r Cyngor. Mewn ymateb i hyn, sefydlwyd Fforwm Penaethiaid Cynorthwyol fel cam cyntaf gyda golwg i gynnig cyfleon pellach i'r unigolion hyn trwy'r Rhaglen Uwch-Arweinyddiaeth i'r dyfodol.

Dysgu, Arbrofi a Gweithredu i Wella – Sefydlwyd Grŵp Ymarferwyr er mwyn rhannu arferion gorau yn ogystal â gwersi a ddysgwyd, gyda chofrestr o adolygiadau yn cael eu cynnal. Cynyddwyd y nifer o adolygiadau a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn gyda rhai ohonynt eisoes wedi arwain at wella gwasanaeth e.e. darpariaeth cyngor dros y ffôn y Gwasanaeth Trethi wedi'i ail-sefydlu rhwng 9 a 5 Llyn i Gwener ers yr 11 o Fedi, 2023. Ymhellach, er mwyn gwella dealltwriaeth aelodau'r Cabinet o'r hyn sy'n deillio o gynnal adolygiadau, cyflwynwyd trefniant ple bo swyddogion sy'n arwain adolygiadau unigol yn mynychu cyfarfodydd y Tîm Arweinyddiaeth yn ystod y flwyddyn i rannu profiadau, llwyddiannau a gwersi a ddysgwyd.

Trawsnewid Digidol – cymeradwywyd Cynllun Digidol corfforaethol ar gyfer 2023-28 gan y Cabinet ar y 7 o Dachwedd. Mae cyfnod y Cynllun hwn yn cyd-reddeg efo cyfnod Cynllun y Cyngor (yn yr un modd ag y mae cyfnod Cynllun Ffordd Gwynedd). Mae cyllid eisoes wedi'i

sicrhau er mwyn gyrru rhaglen waith dwy flynedd cyntaf y Cynllun Digidol gydag un o'r prif flaenoriaethau, sef sicrhau system ffôn integredig newydd, i'w wireddu yn ystod 2024/25.

Mae datblygiadau addawol ymhob un o'r ffrydiau gwaith eraill ond adnabuwyd y ffrwd gwaith ar gyfer lledaenu'r arfer o "werthuso parhaus" ar draws y Cyngor fel y prif ffocws ar gyfer y flwyddyn i ddod. Mae arweiniad a chefnogaeth ar gyfer gwneud hyn wedi'i lunio a bydd angen lawnsio a chenhadu yn hyn o beth dros fisoedd cyntaf ail flwyddyn y Cynllun cyfredol.

Mae'r hunan-asesiadau adrannol diweddaraf yn adnabod materion megis ffurfioli yr arfer o gynnal gwerthusiadau parhaus a sicrhau cyfathrebu gwell ynglŷn a materion megis perfformiad o fewn timau yn ogystal a nodi'r angen i gynnig dilyniant i'r hyfforddiant ar gyfer rheolwyr yng nghyswllt cynnal adolygiadau o systemau a phrosesau a datblygu'r diwylliant o fewn timau. Bydd yr adborth yma yn ogystal a'r ymateb a gafwyd i'r Arolwg Llais Staff blynyddol diweddaraf yn llywio'r hyn sydd i'w flaenoriaethu yn ystod y flwyddyn i ddod. Rhagwelir cyflwyno yr adroddiad blynyddol, fydd yn ymgorffori ac yn manylu ar hyn oll, i'r Cabinet ym mis Medi yn ôl pob tebyg.

O safbwynt gweithgareddau mewnol y Cyngor, mae gennym drefniadau ymgysylltu a chyfathrebu da yn eu lle gyda negeseuon pwysig yn cael eu rhannu hefo staff mewn amrywiol ffyrdd. Yn yr un modd mae'n bwysig casglu barn staff a'u bod yn cael cyfle i ddarparu adborth ar sut gyflogwr yw'r sefydliad. I'r perwyl hyn mae Holiaduron Llais Staff wedi bod yn cael eu cylchredeg yn rheolaidd yn holi am feysydd yn gysylltiedig â'i swydd, eu gwasanaeth a hefyd y Cyngor fel sefydliad. Rhennir y canlyniadau hefo Penaethiaid, fel bod cyfle iddynt ymateb i'r prif negeseuon neu unrhyw her benodol yn ogystal â'r gweithlu cyfan drwy'r fewnwyd, y bwletin wythnosol a hunanwasanaeth staff. Yn ychwanegol i'r arolwg corfforaethol, mae rhai adrannau wedi ymgymryd â gwaith pellach er mwyn canfod barn staff yn rheolaidd.

Mae gennym drefniadau effeithiol i fonitro'r gyllideb gyda'r Adran Gyllid yn cyflogi swyddogion gyda sgiliau, gwybodaeth a phrofiad addas er mwyn ymgymryd â'r ddyletswydd yma. Cynhelir adolygiad ffurfiol o sefyllfa gwariant refeniw ar ddiwedd mis Awst a Tachwedd gan adrodd ar y canlyniadau i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac i'r Cabinet am gymeradwyaeth. Cyflwynir diweddariad ar raglen cyfalaf i'r un cyfarfodydd hefyd.

Mae trefniadau Rheolaeth Trysorlys y Cyngor wedi ei sefydlu ers sawl blwyddyn, ac maent o dan oruchwyliaeth timau annibynnol o fewn yr Adran Gyllid. Adroddir ar weithgareddau Rheolaeth Trysorlys i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn chwarterol.

Mae'r ddadl os yw gorwariant yn ganlyniad i fetu rheoli gwariant, neu oherwydd cyllideb annigonol yn un parhaus. Bydd gwaith o adolygu darpariaethau mewn cyllidebau yn parhau yn ystod y flwyddyn nesaf wrth baratoi cyllideb 2025/26.

Mae perthynas adeiladol iawn rhwng y Cyngor a'i Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, a'r archwilyr mewnol ac allanol. Gwelir hyn o gofnodion cyfarfod y Pwyllgor, a bydd Adroddiad Blynyddol y pwyllgor hefyd yn amlygu hyn.

Mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 wedi creu dyletswyddau newydd i Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol gymryd elfen o gyfrifoldeb dros hyrwyddo ymddygiad da a chydweithredu â'r Pwyllgor Safonau. Cytunwyd ar brotocol a meini prawf ar gyfer asesu cyflawniad y ddyletswydd mewn gweithdy rhwng aelodau'r Pwyllgor a'r Arweinyddion. Mabwysiadwyd y rhain gan y Pwyllgor Safonau a byddent yn cyfrannu at baratoi adroddiad blynyddol y Pwyllgor. Mae'r gwaith yma wedi ei gefnogi gan gyfarfodydd a chyfathrebu rheolaidd gyda'r Swyddog Monitro.

Bydd y gwelliannau sydd wedi eu hadnabod o fewn yr hunanasesiad yn derbyn sylw gan Adrannau penodol o fewn y Cyngor a byddant yn adrodd yn ôl ar gynnydd i'r cyfarfod herio a chefnogi perfformiad perthnasol.

Sut 'rydym ni'n gwybod hynny?

Mae'r dystiolaeth a amlinellir uchod yn cynnwys cyfeiriad at rai o'r uchafbwyntiau o ran materion lle'r ydym yn perfformio yn dda neu ddim cystal. Ceir dystiolaeth bellach a manylder o fewn y dogfennau/ffynonellau ar ddiwedd yr adroddiad hwn.

I grynhoi, mae Cyfansoddiad y Cyngor yn ddogfen gyhoeddus sydd yn gosod allan trefniadau llywodraethu a mae Grŵp Asesu Trefniadau Llywodraethu yn cadw trosolwg o faterion llywodraethu o fewn y Cyngor. Mae'r Cyngor hefyd yn cyhoeddi Datganiad Llywodraethu blynyddol sy'n amlinellu ein trefniadau. Cafwyd adolygiad gan Archwilio Cymru ar ein effeithlonrwydd craffu ac mae gwaith eisoes yn digwydd i fynd i'r afael â nifer o'r argymhellion ac mae eraill yn waith parhaus. Mae'r gwaith yn cyd-fynd gyda'r adolygiad i drefniadau craffu.

Mae diwylliant sefydliadol cadarnhaol gan y Cyngor drwy egwyddor Ffordd Gwynedd ac mae cynnydd wedi bod yn y rhan helaethaf o'r naw ffrwd gwaith sy'n ffurfio'r cynllun. Mae gweithgaredd ymgysylltu a chyfathrebu mewnol yn dda a negeseuon pwysig yn cael eu rhannu gyda holl staff. Mae hefyd trefniadau effeithiol i fonitro'r gyllideb gyda threfniadau Rheolaeth Trysorlys y Cyngor wedi ei sefydlu ers sawl blwyddyn.

Beth sydd angen ei wella?

Gwelliannau ychwanegol wedi eu hadnabod eleni
<ul style="list-style-type: none"> Cwblhau'r camau gweithredu i wella effeithlonrwydd craffu mewn ymateb i argymhellion adroddiad Archwilio Cymru.

Beth sydd angen ei wella?

Gwelliant	
Byddwn yn:	Ein cynnydd hyd yma
<ul style="list-style-type: none"> Cynnal arolwg llais staff (fel y cynhaliwyd yn y gorffennol) er mwyn cynnal trafodaeth gyson gyda'r gweithlu a darparu cyfle iddynt ddweud 	<ul style="list-style-type: none"> Arolwg Llais Staff wedi ei gynnal yn Medi / Hydref 2023 a gwaith dadansoddi manwl wedi ei gynnal.

<p>beth sy'n gweithio'n dda a'r rhwystrau y maent yn eu hwynebu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Erbyn mae'r prif ganfyddiadau wedi eu rhannu ag aelodau y Tîm Rheoli Corfforaethol, ac hefyd yn y broses o gael eu cyflwyno i dimau rheoli pob Adran yn unigol. Bydd y cynllun gwaith corfforaethol ar gyfer gweithredu ar y prif ganfyddiadau yn cael ei fonitro fel rhan o waith grwp Swyddogion Ffordd Gwynedd.
<ul style="list-style-type: none"> • Cynnal arfarniad o waith y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio er mwyn sefydlu a yw'n effeithiol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Pwyllgor wedi cynnal hunanasesiad yn Ebrill 2024 a byddwn yn llunio rhaglen waith allan o ganlyniad yr asesiad hwnnw.
<ul style="list-style-type: none"> • Parhau i weithredu ar y camau sydd eisoes wedi eu rhoi yn eu lle mewn ymateb i archwiliad o drefniadau herio perfformiad a wnaed gan Archwilio Cymru yn ystod 2021/22 a pharhau i edrych ar lwyddiant y trefniadau hynny gan adolygu os oes angen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wedi bod yn gweithredu y trefniadau herio a chefnogi perfformiad presennol ers mis Ebrill 2022 (sy'n cynnwys camau sydd wedi eu rhoi yn eu lle er mwyn ymateb i argymhellion wnaed gan Archwilio Cymru yn ystod 2021/22). • Dros y flwyddyn diwethaf mae adolygiadau pellach wedi eu cynnal gan Archwilio Cymru yn ymwneud hefo trefniadau craffu a defnyddio gwybodaeth am berfformiad wedi eu cynnal a rydym ar hyn o bryd yn y broses o adolygu'r trefniadau gyda'r bwriad o sicrhau fod aelodau Pwyllgorau Craffu yn chwarae rôl mwy canolog.
<ul style="list-style-type: none"> • Gweithredu Rhaglen Waith Cynllun Ffordd Gwynedd 2023-28 er mwyn parhau i wella perfformiad a darparu'r gwasanaethau gorau posib ar gyfer trigolion y Sir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae adolygiadau ffurfiol yn digwydd neu wedi'u cwblhau mewn sawl gwasanaeth, ac mae'r enghreifftiau hyn o arfer da wedi'u dwyn ynghyd mewn cofrestr. Ar Ionawr 25, 2024, cynhaliwyd cyfarfod cyntaf y Grŵp Ymarferwyr Ffordd Gwynedd i rannu a chofnodi profiadau a ddysgwyd wrth gynnal adolygiadau gwasanaeth neu wrth weithredu egwyddorion Ffordd Gwynedd. • Mae pecynnau drafft o'r hyfforddiant Ffordd Gwynedd wedi'u datblygu, hynny gyda'r bwriad o'u lansio'n ystod 2024. Mae hyn yn cynnwys dogfen ar ymddygiadau Ffordd Gwynedd at

	<p>bwrpas gwerthuso parhaus. Yma, mae cynnydd yr is-ffrwd arweinyddiaeth yn berthnasol hefyd: mae'r Tîm Rheoli Corfforaethol wedi cwblhau tair sesiwn datblygu tîm ers mis Tachwedd 2023; sefydlwyd y Fforwm Penaethiaid Cynorthwyol llynedd, ac; bydd y Rhaglen Datblygu Rheolwyr cyntaf yn rhedeg eleni, ynghyd â Rhaglen Datblygu Uwch-Arweinyddiaeth o'r Gwanwyn ymlaen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae rhai is-ffrydiau'r Cynllun Ffordd Gwynedd yn gorwedd ar gynllunio strategol ehangach yn y Cyngor. E.g., mae'r is-ffrwd digidol wedi gwneud cryn gynnydd ers mabwysiadu'r Cynllun Digidol llynedd; ac felly hefyd yr is-ffrwd cynllunio'r gweithlu a datblygu talent oherwydd y Cynllun Cynllunio'r Gweithlu newydd. • O ran yr is-ffrwd gweithlu bodlon ac iach, un agwedd bwysig yw sicrhau bod y Grŵp Absenoldebau yn parhau i dargedu ymyrraeth ple bo lefelau uchel o salwch.
--	---

Atodiadau Defnyddiol

[Cynllun Cydraddoldeb Strategol Cyngor Gwynedd 2020-24](#)

[Datganiad Amrywiaeth Cyngor Gwynedd](#)

[Adroddiad Perfformiad Blynyddol Cydraddoldeb Cyngor Gwynedd 2022-23](#)

[Adroddiad Perfformiad Blynyddol a Hunan Asesiad Cyngor Gwynedd 2022-23](#)

[Datganiad Llywodraethu 2022/23](#)

[Adroddiad Blynyddol Pennaeth Archwilio Mewnol 2023-24](#)

[Adroddiad Blynyddol 2022-23 Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn](#)

[Adroddiad Blynyddol 2023-24 Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol](#)

[Strategaeth Cyfranogiad 2023](#)

[Cynllun Ffordd Gwynedd 2023 - 28](#)

Cofrestr Risg Corfforaethol

Gweithdy blynyddol gyda'r Rheoleiddwyr a'r Aelodau Cabinet

Adroddiadau perfformiad Aelodau Cabinet unigol

[Adroddiad Blynyddol ar y Weithdrefn Cwynion, Ymholiadau a Diolchiadau'r Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd ac Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant ar gyfer 2022-23](#)

[Polisi a Chanllaw Caffael Cynaliadwy](#)

[Gwybodaeth Cyflogaeth 2022-23](#)

[Datganiad o'r Cyfrifon 2022-23](#)

[Cynllun Asedau Cyngor Gwynedd 2019/20 – 2028/29](#)

[Crynodeb Archwilio Blynyddol Archwilio Cymru 2023](#)

[Adroddiad Blynyddol 2023-24 Pwyllgor Safonau Cyngor Gwynedd](#)

[Cyfrifon Terfynol 2023/24 – Alldro Refeniw](#)

Strategaeth Cynllun Pobl

[Adroddiad Llamu Ymlaen Archwilio Cymru 2021-2022](#)

[Cyngor Gwynedd – Asesiad Cynaliadwyedd Ariannol \(archwilio.cymru\)](#)

Diweddariadau Archwilio Mewnol yn adrodd i'r Pwyllgor Llywodraethau ac Archwilio drwy'r flwyddyn - [CYNNYRCH ARCHWILIO MEWNOL.pdf \(llyw.cymru\)](#)

[Cyfansoddiad Cyngor Gwynedd](#)

Adroddiadau Rheolaeth Trysorlys –

[Medi 2023 - Adroddiad Allbwn Rheolaeth Trysorlys 2022-23.pdf \(llyw.cymru\)](#)

[Rhagfyr 2023 - Rheolaeth Trysorlys Hanner Blwyddyn 2023-24.pdf \(llyw.cymru\)](#)

Asesiad Buddsoddwyr Mewn Pobl – Adran Cefnogaeth Gorfforaethol ac Ymgynghoriaeth Gwynedd

Arolygon Staff

[Adolygiad o effeithiolrwydd craffu – Cyngor Gwynedd \(archwilio.cymru\)](#)